24/07/2020

Οι κινήσεις του Τουρκισμού για πολιτική κυριαρχία και ηγεμονία

/ Γνώμες

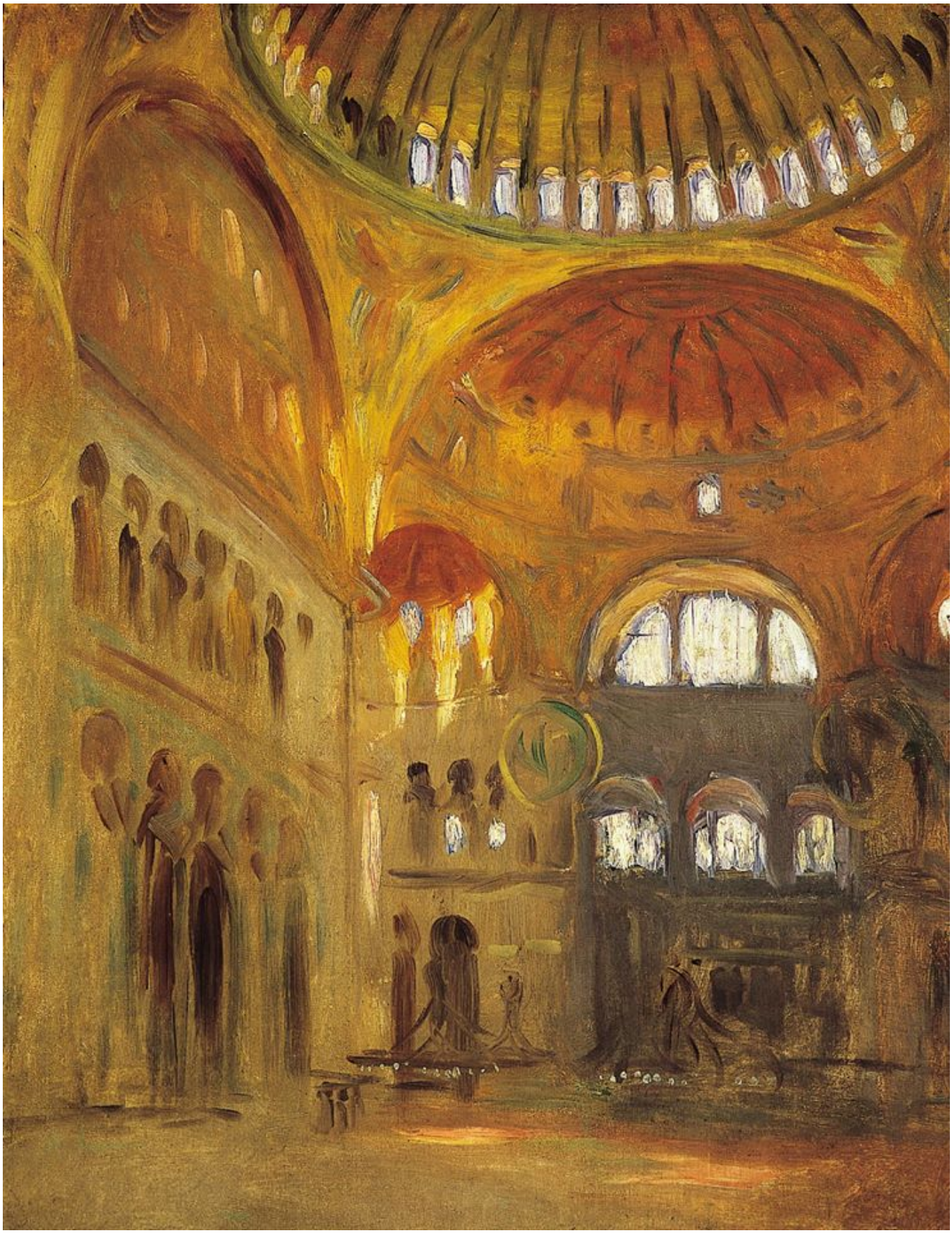

Η φύση μερικών ειδήσεων είναι τόσο σκληρή που ξεπερνά την καθημερινή περιγραφή και παίρνει διαστάσεις δυνατής έκρηξης. Έκρηξη ήταν και η είδηση της τζαμιοποίησης της Αγιάς Σοφιάς που, εκτός από τη Χριστιανοσύνη, αναπαριστούσε τη συνέχεια της ελληνικής

κοσμοπολιτειακής οικουμένης και διακυβέρνησης. Σε αυτό το άρθρο θα προσπαθήσω να διαφωτίσω κάπως τη σημασία του θέματος αυτού ως αφετηρία για τις νεότερες κινήσεις του Τουρκισμού για πολιτική κυριαρχία και ηγεμονία επί των λαών της ευρύτερης περιοχής.

Της δρ. Χίβα Παναχί*

1) **Η άνοδος και ο σκοπός του σεκταριστικού κόμματος ΑΚΡ (το Κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης)**: Το ΑΚΠ από την αρχή της ανόδου του στην εξουσία, το 2003, ποτέ δεν έκρυψε τις διαθέσεις του ώστε να δημιουργήσει μια κοινωνικοπολιτική ατμόσφαιρα προς όφελός του με κάθε κόστος. Σε αυτό το πλαίσιο δε δίστασε να στοχεύσει ένα μικρό ποσοστό προοδευτικών Τούρκων που συνυπήρχαν κατά κάποιο τρόπο μέσα στους κόλπους της περίπλοκης πολιτισμικής και πολιτικής ατμόσφαιρας της Τουρκίας. Το πεδίο της γέννησης του σεκταριστικού τουρκικού Ισλάμ βρίσκεται στο ίδιο σημείο στο οποίο γεννήθηκε η νεότερη Τουρκία, δηλαδή το αποκαλούμενο κοσμικό κράτος το 1923 υπό την προεδρεία του Κεμάλ. Οι εκδηλώσεις εξτρεμιστικού πάθους αυτών των ημερών και οι μακροσκελέστατες αναφορές στις αποτυχίες ή τη μη ολοκλήρωση του εθνικού οράματος του Τουρκισμού-Οθωμανισμού από το στόμα του Ερντογάν μαρτυρούν και παραπέμπουν στην ιστορική στροφή των πολιτικών στη γείτονα χώρα μας. Η τουρκική πολιτική ελίτ, γνωρίζοντας τα επίπεδα του λαϊκισμού στη χώρα της από τη μια και με ποιους τρόπους το νέο σχέδιο θα γινόταν αποδεκτό, από την άλλη, απευθύνεται στις μάζες εκείνες που εμπνέονται από τον Ερντογάν. Έτσι ο Ερντογάν ως κεντρικό πρόσωπο της εκτέλεσης εξουσίας υλοποιεί το σχέδιο αυτό, και όλα τα ονομαζόμενα κενά του Τουρκισμού-Κεμαλισμού. Οπότε καθόλου τυχαίο δεν είναι που έχουν φυλακίσει χιλιάδες κόσμο, καθώς έχουν χαρακτηριστεί εχθροί του συστήματος. Και σαν να μην έφτανε αυτό, δημιούργησαν και έναν κατάλογο με ακατάλληλα βιβλία για τη διαπαιδαγώγηση του κοινού. Τα βιβλία αυτά είναι κορυφαία έργα αναφοράς της κριτικής σκέψης και λογοτεχνίας. Η νεο-οθωμανική πραγματικότητα γνωρίζει ότι η μάζα των παθιασμένων φανατικών πιστών Τούρκων θεωρεί μεγάλο αμάρτημα όλα όσα έπραξε ο Κεμάλ κατά του Ισλάμ δημιουργώντας το κοσμικό κράτος το 1923. Σε αυτήν την περίπτωση η τζαμιοποίηση της Αγιάς Σοφιάς θα χρησιμεύσει πολλαπλά ως πολιτικό, κοινωνικό και πολιτισμικό προϊόν προς εξαργύρωση πολιτικών και γεωστρατηγικών σκοπιμοτήτων των Τούρκων. Σε αυτήν την περίπτωση το κεντρικό πολιτικό πρόσωπο, δηλαδή ο Ερντογάν, και οι εξουσίες που έχει συγκεντρώσει στα χέρια του, με τη λαϊκιστική εκφορά του λόγου του, υποχρεούνται να προσηλυτίσουν τις μάζες αυτές στη νέα πολιτική. Οπότε η άλωση της Αγίας Σοφίας καθίσταται απόδειξη και εισιτήριο της βεβαιότητας για οικοδόμηση όλων αυτών που θα επακολουθήσουν.

2) **Τα ψυχο-πνευματικά παραδείγματα του Ερντογάν**: Ο Ερντογάν ανήκει σε μια οικογένεια Τσερκέζων Τούρκων, που δεν ήταν από την Πόλη. Οπότε δεν είναι από τους σπουδαγμένους Τούρκους σε καμιά περίπτωση. Οι κοινωνικές

παραστάσεις του και όλα όσα τον έχουν επηρεάσει ως προσωπικότητα περιστρέφονται γύρω από τον κόσμο του παρελθόντος των Οθωμανών και του τουρκικού Ισλάμ. Στο βάθος του μυαλού του οι Οθωμανοί πρέπει να μετατραπούν σε πρώτη δύναμη του κόσμου, και εδώ έρχεται και συνδέεται με το πνεύμα των Τούρκων εθνικιστών, για τους οποίους τα πάντα είναι τουρκικά, δηλαδή harika türkiye. Οι πρόεδροί του προέρχονται από τον χώρο που ευνοήθηκε τον περασμένο αιώνα από τη ναζιστική κίνηση. Αυτοί έχουν οργανώσει πολλές εκδηλώσεις που θυμίζουν κάτι από τον πολιτικό λόγο και τη δράση των ναζί. Αλλά ο Ερντογάν έχει την καρδιά και τον νου του στον Αμπντούλ Χαμίτ Β’, τον τελευταίο Σουλτάνο της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας που ήταν φημισμένος με το παρατσούκλι “Κόκκινος Σουλτάνος”, αφού εξέδωσε φιρμάνι για τις γενοκτονίες των μη μουσουλμάνων, δηλαδή τη γενοκτονία των Αρμενίων, των Ελλήνων, των Κουρδών και των Ιζέντι και Ασσυρίων.

3) **Οι ομοιότητες του Ερντογάν με τον Αμπντούλ Χαμίτ Β’ και τον Μουσταφά Κεμάλ**: Ο Αμπντούλ Χαμίτ Β’ δημιούργησε το κοινοβούλιο και το σύνταγμα υπό την πίεση που δεχόταν τότε από την Ευρώπη, αλλά μόλις μπόρεσε διέλυσε το κοινοβούλιο και εξήγγειλε Mutlak hükümet, δηλαδή πήρε όλες τις εξουσίες στα χέρια του και κήρυξε μοναρχία-δεσποτεία. Ο Ερντογάν πήρε την εξουσία στα χέρια του με την υπόσχεση ότι θα κάνει κάτι καλύτερο, αλλά δημιουργεί όλες τις προϋποθέσεις εδώ και πολλά χρόνια για να γίνει ο Σουλτάνος της Νέας Οθωμανίας. Αποκήρυξε τα στελέχη του HDP ως επικίνδυνα για την ασφάλεια της χώρας και τα οδήγησε στις φυλακές. Επίσης εμβάθυνε πιο πολύ το χάος και την αδικία στη χώρα του. Έτσι με μια απίστευτη κίνηση βομβάρδισε τις κουρδικές περιοχές της ίδιας της Τουρκίας με το πρόσχημα της τρομοκρατίας που δέχεται από τους αντιστασιακούς Κούρδους. Με τον αδίστακτο αυτό τρόπο ξεπέρασε τις προσδοκίες της ελίτ του Τουρκισμού, τους υπέταξε όλους και έγινε ο απόλυτος πρόεδρος που όλα τα όργανα για το παραμικρό έχουν υποχρέωση να λογοδοτούν σε αυτόν και μόνο. Ο Αμπντούλ Χαμίτ Β’ ήταν κατά της Δύσης και θεωρούσε ότι το Ισλάμ “φτάνει”, και ο Ερντογάν το ίδιο ακριβώς πιστεύει. Ο Αμπντούλ Χαμίτ Β’ πίστευε ότι η διακυβέρνησή του δεν μπορούσε να συνυπάρχει με άλλες θρησκείες, διότι κατ’ αυτόν ήταν ασέβεια και προσβολή στον Αλλάχ ότι δεν είχαν καταφέρει να τους κάνουν όλους μουσουλμάνους. Επίσης ο Ερντογάν θεωρεί τον εαυτό του χαλίφη και τον νέο εκπρόσωπο του Θεού επί Γης. Ο Αμπντούλ Χαμίτ Β’ μισούσε τους Εβραίους και ο Ερντογάν επίσης. Και οι δυο τους θεωρούν ότι το Ισραήλ αποτελεί κατακτημένο τόπο, και οι δυο τους έχουν διατυπώσει σφοδρό πολιτικό λόγο κατά των Εβραίων. Το χαρακτηριστικό γράμμα του Αμπντούλ Χαμίτ Β΄ για τον δρ. Theodor Herzl: «Πείτε στον Χερζλ πως δε θα δώσω ούτε μια χούφτα χώμα της [μήπως της Παλαιστίνης;] Παλατινής, δεν είναι δικό μου έδαφος, είναι ιδιοκτησία της Ούμα (κοινότητας) των μουσουλμάνων κι όσο ζω δε θα αφήσω…» (Abdulhamid II. Encyclopedia Britannica. I: A-ak Bayes (15th ed.), Hoiberg, Dale H., ed. 2010 Chicago, IL: Encyclopedia Britannica Inc. p.22). Σε ένα παρόμοιο πράγμα

πιστεύει και ο Ερντογάν... Πολλές φορές έχει δακρύσει για θύματα στη Γάζα και τις βιαιοπραγίες κατά των Παλαιστινίων. Ο Αμπντούλ Χαμίτ Β΄ και ο Ερντογάν δε θεωρούν σωστό η γυναίκα να ακολουθεί δυτικά πρότυπα και πρέπει να ντύνεται με δέουσα καλύπτρα και να υπακούει τον άντρα και να προσέχει μόνο το νοικοκυριό της.

Ο Ερντογάν επίσης έχει πανομοιότυπα χαρακτηριστικά με τον Κεμάλ στον τρόπο της διαχείρισης και εκτέλεσης της εξουσίας. Κι οι δυο είναι άκαρδοι, αδίστακτοι, με μια δόση εξυπνάδας και δημαγωγίας του κοινού. Ο Ερντογάν σαν τον Κεμάλ, με τρόμο και εξοντώσεις, χτίζει τις δομές της εξουσίας του ώστε να τον σέβονται από φόβο και να μην προβάλλουν αντίσταση. Ο Κεμάλ αφαίρεσε το κανονικό του όνομα "Μουσταφά" και το αντικατέστησε με το "Κεμάλ" που σημαίνει "τελειότητα", δηλαδή τον ανώτερο δολοφόνο. Ο Arthur Balfour, ο Βρετανός συντηρητικός πολιτικός που υπηρέτησε ως πρωθυπουργός του Ηνωμένου Βασιλείου από το 1902 έως το 1905, έχει περιγράψει τον Κεμάλ ως «τον πιο τρομακτικό Τούρκο» ("Atatürk, Kemal", *Who's Who in the Twentieth Century,* Oxford University Press, Books, Market House Books 2003).

Ο Ερντογάν επίσης θέλει να τον φωνάζουν χαλίφη, το ανώτατο αξίωμα ενός ατρόμητου άντρα για τον Αλλάχ, και έχει δηλώσει πολλές φορές ότι πρέπει να ξανα-υιοθετήσουν τον νόμο των εκτελέσεων για τους ανυπάκουους. Αυτά τα στοιχεία αποδεικνύουν την απόλυτη σύνδεση με τον Κεμάλ, αλλά επιθυμεί να ξεπεράσει την τρομακτική ιδιότητα και συνάντηση του Ναζισμού και δεσποτισμού.

4) **Τι σημαίνει το "τζαμί" στο πολιτικό Ισλάμ**: Το τζαμί είναι μια αραβική λέξη αλλά έχει αραμαϊκή προέλευση. Σημαίνει "συγκέντρωση". Επίσης αξίζει να αναφέρουμε πως δεν έχει σχέση με τη Σαουδική Αραβία, δηλαδή το μέρος από το οποίο προέρχεται ο προφήτης των μουσουλμάνων. Αλλά ως μεταγενέστερο πολιτικό, θρησκευτικό και εκπαιδευτικό γεγονός, το τζαμί άρχισε να κατασκευάζεται επί των Αμπασιδών της Βαγδάτης που ήταν Πέρσες. Οι Αμπασίδες είχαν συνάψει γάμους με κάποιους Άραβες ώστε να ελέγχουν την εξουσία του μέλλοντος. Οπότε αντέγραψαν τον θεσμό της εκκλησίας από τον ελληνικό κόσμο. Ο σκοπός τότε ήταν να εκπαιδεύσουν τους άντρες όσο καλά μπορούσαν αλλά η κεντρική δυναστεία-εξουσία ενδιαφερόταν επίσης να τροφοδοτήσει τον κόσμο της με την κατάλληλη ιδεολογία και προπαγάνδα. Έτσι τα τζαμιά έγιναν θεσμοί. Για τους Τούρκους-Οθωμανούς το τζαμί είναι ένα μέρος για μάζεμα των μαζών-πολεμιστών των σουλτάνων και εκ νέου "μπάιατ" (bay'ah), δηλαδή όρκος πίστης και πόλεμος για τα θελήματα του σουλτάνου. Η πολιτική επιμονή και εμμονή των Τούρκων αξιωματούχων στο πολιτικό Ισλάμ θα απασχολήσει τον κόσμο για αρκετά χρόνια στο μέλλον. Αλλά αξίζει να αναφερθεί πώς το ΑΚΠ δεν κυβερνά μόνο του, αν και επιδιώκει πόντους για την παράταξή του. Πολλοί γύρω από τον Ερντογάν ανήκουν στους σκληρούς Κεμαλικούς, ενώ έχουν επαναπροσδιορίσει τις θέσεις του Τουρκισμού στο πολιτικό Ισλάμ και τη θεοκρατία. Το γνωστό παράδειγμά τους είναι ο Μεβλούτ Τσαβούσογλου. Ο νυν υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας που

ακολουθεί τα βήματα του Ahmet Davutoglu, αλλά κατά βάθος παραμένει πιστός στον prof. Fahir Armaoglu, ο οποίος πρότεινε και σχεδίασε τα Σεπτεμβριανά και τον διωγμό των Ελλήνων της πόλης το 1955.

Ως επίλογος

Οι σεκταριστές Τούρκοι-Οθωμανοί καμιά διαφορά δεν έχουν από τους Οθωμανούς Τούρκους. Διαπνέονται και οι δύο από συναισθήματα και πρακτικές μισαλλοδοξίας και άρνησης κάθε διαφορετικότητας θεωρώντας την κίνδυνο για την ύπαρξή τους. Αυτή τη φορά και σε μια νέα ιστορική φάση υλοποιούν ένα σχέδιο για τον μετασχηματισμό της εξουσίας με καθαρά θεοκρατικό χαρακτήρα. Οι μάζες των Ισλαμιστών της Τουρκίας ή όπου αλλού απευθύνεται ο Ερντογάν θα έχουν υποχρέωση ως νέοι γενίτσαροι να πολεμούν για τους Τούρκους και αυτή η επίσημη θεοκρατία τύπου ISIS θα είναι άκρως επικίνδυνη για την ασφάλεια και τη σταθερότητα της Ελλάδος, της γειτονικής περιοχής και της ανθρωπότητας.

* Η **δρ. Χίβα Παναχί** είναι διδάκτορας Πολιτικών και Κοινωνικών Επιστημών του Παντείου Πανεπιστημίου (κατεύθυνση Γενικής Κοινωνιολογίας με επίκεντρο τη συγκριτική μελέτη των πολιτικών και πολιτισμικών συστημάτων της των γειτόνων χωρών του ελληνικού κόσμου). Επίσης είναι συγγραφέας-ποιήτρια διεθνώς αναγνωρισμένη για το έργο της, μέλος της ερευνητικής ομάδας Citizen TALES Commons. Την περίοδο αυτή ζει στη Νέα Υόρκη.

Πηγή: nyxthimeron.com